

Areszt za złożenie niezupełnego wykazu majątku

Gdy spełnione zostaną przesłanki z art. 913 § 1 i 2 kpc, wierzyciel może wnosić o wyjawienie majątku dłużnika. W przypadku, gdy postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte, należy udowodnić, że: zajęty majątek nie rokuje zaspokojenia wierzyciela lub na skutek prowadzonej egzekucji wierzyciel nie uzyska w pełni zaspokojenia. Natomiast przed wszczęciem egzekucji konieczne jest uprawdopodobnienie, że wierzyciel nie uzyska zaspokojenia w pełni ze znanego mu majątku albo z przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń pieniężnych za okres sześciu miesięcy.

Aleksandra Kołakowska, Janusz Mazurek – Aby udowodnić zaistnienie przesłanek z art. 913 § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, do wniosku dołącza się dokumenty obrazujące bezskuteczność egzekucji: protokoły zajęcia lub inne dokumenty uzasadniające obowiązek wyjawienia majątku. Gdyby wnosić o wyjawienie majątku przed wszczęciem egzekucji, należy jedynie uprawdopodobnić wskazane w § 2 art. 913 kpc przesłanki oraz dołączyć oryginał tytułu wykonawczego. Ma to zapobiegać jednoczesnemu składaniu przez wierzyciela wniosku o wyjawienie majątku i wniosku egzekucyjnego.

Majątek dłużnika

Instytucja wyjawienia majątku dłużnika została uregulowana w art. 913 i n. kpc. Jest to instytucja stosowana w postępowaniu egzekucyjnym w stosunku do świadczeń pieniężnych, chociaż można ją stosować w egzekucji świadczenia niepieniężnego, zgodnie z art. 1045 kpc, gdy dłużnik ukrywa rzecz, do której wydania jest zobowiązany. Jej celem jest wyjaśnienie stanu majątku dłużnika na potrzeby toczącej się egzeku-

cji, gdy dłużnik unika egzekucji bądź rodzi się podejrzenie ukrywania majątku. Dłużnik obok precyzyjnego wykazu swojego majątku składa także przyrzeczenie, że wykaz jest prawdziwy i zupełny.

Sprawa w sądzie

Jeśli wniosek nie ma braków formalnych (wniosek można uzupełnić na wezwanie sądu, w ciągu siedmiu dni, w trybie art. 130 kpc), sąd wzywa na posiedzenie. Obecność wierzyciela nie jest obowiązkowa. Natomiast jeśli dłużnik bez usprawiedliwienia nie stawia się w sądzie bądź niełoży wykazu albo odmówi odpowiedzi na zadane mu pytanie albo złożenia przyrzeczenia, sąd może zastosować sankcję: grzywnę, nakazać przymusowe doprowadzenie oraz zastosować areszt na okres nie dłuższy niż miesiąc (art. 916 kpc). Wątpliwości budzi stosowanie sankcji grzywny, gdy wniosek opiera się na bezskuteczności egzekucji, czyli braku możliwości zaspokojenia wierzyciela z powodu niewypłacalności dłużnika. Jednak już groźba przymusowego doprowadzenia lub aresztowania wydaje się być

skuteczniejszym narzędziem nacisku na dłużnika.

Wyjaśnienia dłużnika i wykaz majątku

Zasadą jest pisemne składanie wyjaśnień przez dłużnika poprzez skrupulatne i zupełne wypełnienie wykazu majątku na formularzu sądowym, jednak wyjątkowo dłużnik może składać ustne wyjaśnienia do protokołu. Podczas posiedze-

toryczną dłużnika na temat zakresu zwolnienia spod egzekucji wskazane jest umieszczenie całego posiadanego przez dłużnika majątku.

Postanowienie sądu

W sytuacji, gdy sąd przychyli się do wniosku wierzyciela, zobowiązuje dłużnika do złożenia prawdziwego i zupełnego wykazu majątku z dokładnym wskazaniem położenia ma-

jak i dłużnikowi przysługuje zażalenie na postanowienie sądu. Jednak zażalenie złożone przez dłużnika nie zdejmuje z niego obowiązku złożenia wykazu majątku. Ustawodawca zastosował zatem regulację mniej przychylną dłużnikowi.

Obowiązek mówienia prawdy

Składane przez dłużnika przyrzeczenie ma, dzięki swojej uroczystej formie i treści, podkreślić wagę wyjawienia majątku. W stosunku do dłużnika stosuje się przepisy o zeznaniach świadków – jest to wyjątek od zasady, że strona w procesie udziela wyjaśnień. Dłużnik jest zatem zobowiązany do mówienia prawdy i nie może zatajać faktów. Zgodnie z art. 266 kpc konieczne jest pouczenie dłużnika o odpowiedzialności karnej związanej ze składaniem fałszywych zeznań. Sankcją za zeznawanie nieprawdy lub zatajanie prawdy, zgodnie z art. 233 par. 1 kk, jest kara pozbawienia wolności do trzech lat. W sytuacji, gdy dłużnik był już wcześniej skazany za składanie fałszywych zeznań, sąd nie odbiera od niego przyrzeczenia. Nie ma to jednak wpływu na ocenę prawdziwości zeznań, które sąd za każdym razem bada, zgodnie z zasadą obiektywizmu. W przypadku, gdy zostaną spełnione wymogi prawne do zatarcia skazania za składanie fałszywych zeznań, przestępstwo uważa się za niebyłe, w związku z czym od dłużnika należy odebrać przyrzeczenie.

Wpis do rejestru dłużników niewypłacalnych

Kolejną konsekwencją wyjawienia majątku jest umieszczenie w rejestrze dłużników

niewypłacalnych. Sąd rejonowy prowadzący rejestr dłużników niewypłacalnych nie bada przyczyny niewypłacalności dłużnika, jedynie dokonuje wpisu. Wpis podlega wykreśleniu tylko z urzędu, w dwóch przypadkach: a) gdy odpadnie przyczyna dokonania wpisu, co potwierdza uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2007 r., III CZP 9/07: „Umożliwienie postępowania o wyjawienie majątku stanowi podstawę do wykreślenia dłużnika z rejestru dłużników niewypłacalnych” (art. 59 ust. 1 ustawy); b) po upływie 10 lat od wpisu (art. 60 ust. 1 ustawy). Jest to jedna z najbardziej dotkliwych sankcji dla dłużnika, która z uwagi na jawność rejestrów oznacza tzw. śmierć cywilną dłużnika, co powinno dodatkowo motywować składającego wykaz majątku do zachowania należytej staranności.

Podstawa prawna:

- art. 913 i n. ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 64.43.296);
- art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. 97.88.553);
- art. 55 i n. ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 07.168.1186 j.t.);
- uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2007 r., III CZP 9/07;
- postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2003 r. V CK 7/03

*Aleksandra Kołakowska jest asystentem prawnym w kancelarii SSW Spaczyński, Szczepaniak i Wspólnicy
Janusz Mazurek jest partnerem, radcą prawnym w kancelarii SSW Spaczyński, Szczepaniak i Wspólnicy*

foto: sxc.hu

Instytucja wyjawienia majątku dłużnika została uregulowana w art. 913 i n. Kodeksu postępowania cywilnego

nia wierzyciel, który jest lepiej zorientowany w stanie majątkowym dłużnika, ma możliwość zadawania dodatkowych pytań. Po wysłuchaniu wyjaśnień stron, sąd wydaje postanowienie. W przepisach nie określono wprost, czy dłużnik może pominąć w wykazie majątku przedmioty zwolnione spod egzekucji. Jednak z uwagi na często małą wiedzę mery-

jątku, wiarygodności i innych praw majątkowych oraz złożenia przyrzeczenia, zgodnie z art. 913 kpc. W przypadku, gdy sąd nie przyzna wierzycielowi racji lub przyzna rację zarzutom dłużnika sformułowanym na posiedzeniu (mogą mieć charakter zarówno formalny, jak i merytoryczny), sąd oddala wniosek. Należy jednak zaznaczyć, że zarówno wierzycielowi,

Areszt za złożenie niezupełnego wykazu majątku

Aleksandra Kołakowska, Janusz Mazurek – Gdy spełnione zostaną przesłanki z art. 913 §1 i 2 KPC, wierzyciel może wnosić o wyjawienie majątku dłużnika. W przypadku, gdy postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte należy udowodnić, że: zajęty majątek

nie rokuje zaspokojenia wierzyciela lub na skutek prowadzonej egzekucji wierzyciel nie uzyska w pełni zaspokojenia. Natomiast przed wszczęciem egzekucji konieczne jest uprawdopodobnienie, że wierzyciel nie uzyska zaspokojenia w pełni ze znanego mu ma-

jątku albo z przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń pieniężnych za okres sześciu miesięcy. Aby udowodnić zaistnienie przesłanek z art. 913 §1 i 2 KPC, do wniosku dołącza się dokumenty obrazujące bezskuteczność egzekucji.

str. 5